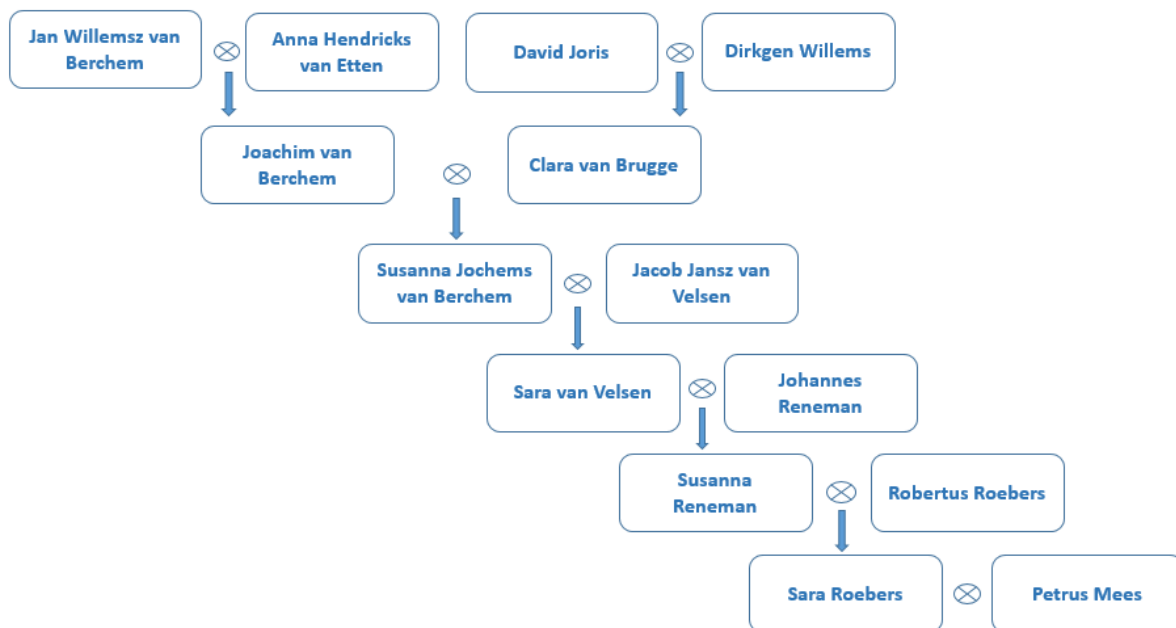

Sara van Velsen, Susanna Reneman en Sara Roebers

Albert van der Kaap

Sara van Velsen was afkomstig uit Brielle, maar door haar huwelijk verhuisde zij naar Groningen, waar zij een van mijn meer dan 4.000 stambetovergrootouders (13^e generatie), werd. Dit artikel start met haar verhaal, waarna er ook aandacht is voor haar dochter Susanna Reneman. Aan haar dochter, Sara Roebers, de vrouw van dominee Petrus Mees, is een apart artikel gewijd.¹

Sara van Velsen

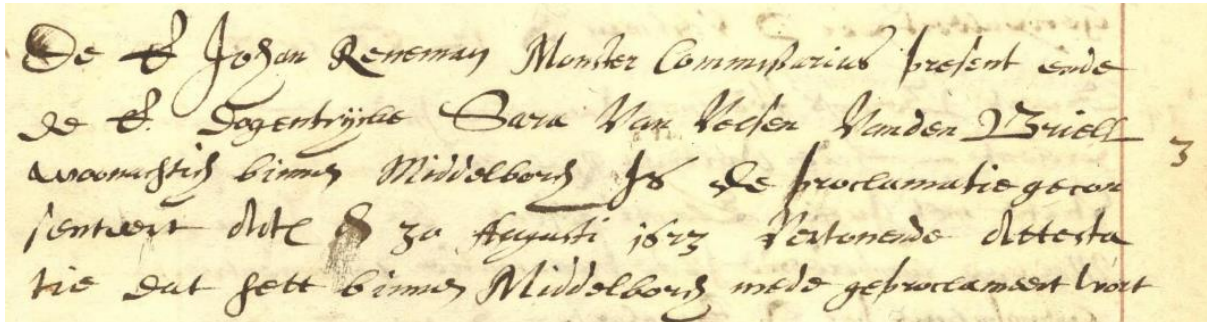
Sara Jacobz van Velsen, een van mijn meer dan 4.000 stambetovergrootouders (13^e generatie), werd gedoopt op 13 augustus 1589. Zij was afkomstig uit Brielle, waar haar vader Jacob Jansz van Velsen² vele jaren schepen en burgemeester (1606-1611) was. Hij kreeg van Maximiliaan van Cruyningen en Heenvliet 8 gemeten 1 lyne 62 roeden land in erfleen, zo'n 3,5 hectare (1 gemet = 300 roeden = 3 lijnen, ongeveer 4400 tot 4500 vierkante meter).

Net als Jacob, was ook de opa van Sara, Jan Jorisz van Velsen - getrouwd met Meynsken Heinrix - in de jaren zestig en zeventig van de zestiende eeuw diverse keren (in 1564, 1566, 1570 en 1573) burgemeester van Brielle (voor zover bekend niet in het jaar 1572, het jaar dat de Watergeuzen Den Briel innamen). Weduwe Meynsken Heinrix verkocht in 1585 twee huizen aan Jacob Jansz van Velsen. Jacob Jansz was getrouwd met Susanna Jochems van Berchem en samen hadden zij vijftien kinderen, van wie Sara het zevende was.

¹ Zie de artikelen over de zusjes Brongersma.

² Zie het artikel over Susanna van Berchem en Jacob van Velsen.

Op 30 augustus 1623 ging Sara zowel in Groningen (waar haar toekomstige man woonde) als in Middelburg, in ondertrouw met Johannes Hermansz Reneman.

De J. Johan Reneman Member Commisarius present ende
de J. Jogenhijde Sara Van Velsen Vanden Brielle
woonachtich binnen Middelburch Jo de proclamatie gecon
sentiert dote d' 30 Augusti 1623 Verbonende d'ttesta
tie dat sett binnen Middelburch mede gebrucamast troet

Sara van Velsen en Johannes Reneman.

Regentenfamilie

Dat Sara afkomstig was uit een aanzienlijke regentenfamilie blijkt o.a. uit de huwelijken van haar broer en zusters. Dirkje was getrouwd met Antonius Mason, oud schepen van Brielle, Jacobmijna met Jochum Langnouwen, Clara met Jeronimus Bijvang, Clementia met Cornelis van Ceters, Susanna met Isaacq Commersteijn, secretaris van Brielle, Johanna met Hijdrick Wilma en Annetje met Willem Boudewijnsz van Steenhuijzen. Haar broer Johan was getrouwd met Maria Kegeling en Pieter met Clara van der Meer.³

Zij waren veelal ook grondbezitters op Voorne.

Uit een bodtboeck (boek waarin de (veiling)biedingen zijn genoteerd) dat start in 1641, weten we dat Sara van Velsen een 'gerechte part' had in de oude meestove (stoof waar meekrap wordt gedroogd). Haar stiefzoon Hendrik Muntinck is procuratie hebbende (procuratie = een schriftelijke volmacht om uit naam van haar te handelen) en verkoopt haar aandeel aan Joachem van

³ Gegevens ontleend aan een akte uit 18 augustus 1632.

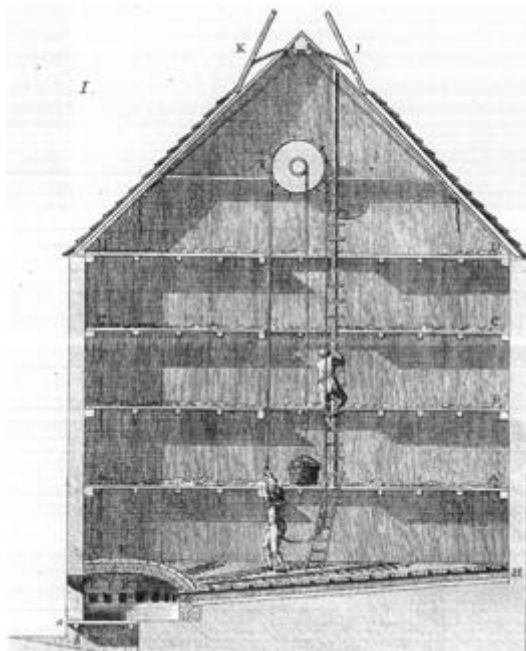
Steenhuijsen.⁴

Meekrap

Meekrap was eeuwenlang een belangrijk landbouwproduct in Zeeland en op de Zuid-Hollandse eilanden. Het plaatsje Tinte, niet ver van Brielle, heeft mogelijk zelfs zijn naam te danken meekrap. De naam Tinte zou zijn afgeleid van de Latijnse naam voor meekrap: *Rubia tinctorum*.

Voor na 1660 nam de teelt ervan toe omdat de graanopbrengsten terugliepen. Bijna elk dorp had er zijn eigen meestof waar de meekrap werd verwerkt tot rode kleurstof voor de textielindustrie.

Uit de wortel van de meekrapplant werd de rode kleurstof alizarine gewonnen. Die werd gebruikt voor het verven van wol, katoen, zijde en leer. Het drogen en verwerken van de geteelde bijwortels van de meekrap vond plaats in een meekrapstof of meestof.

Meekrapstof

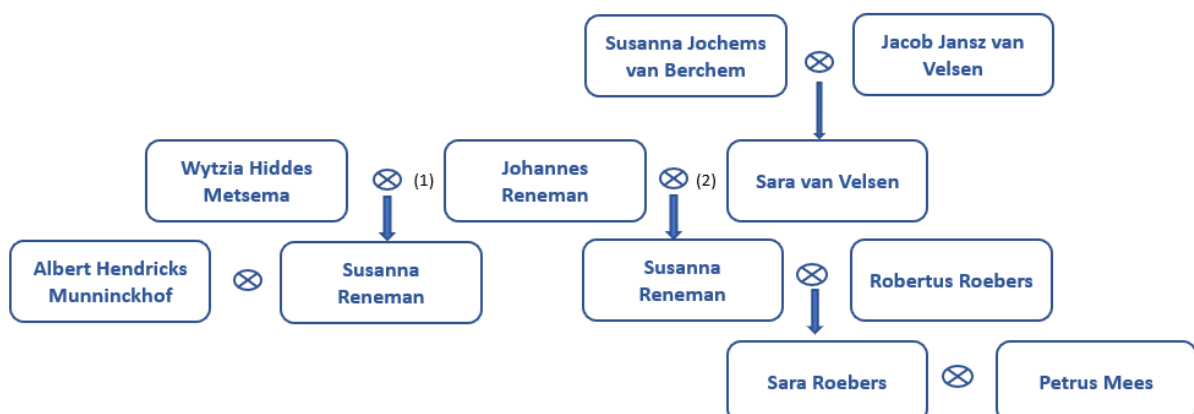
⁴ <https://bit.ly/3cJmnFO>

Johannes Reneman

Johannes Reneman, de man van Sara van Velsen, was mogelijk afkomstig uit Leeuwarden. Hij werd omstreeks 1568 geboren en stierf voor 15 augustus 1655. Hij werd begraven in de A-Kerk in Groningen.

Ter voorkoming van twist en tweedracht na zijn overlijden tussen zijn vrouw en zijn kinderen zowel uit het eerste als uit het tweede bed m.b.t. de nalatenschap kwamen Johannes en Sara op 10 januari 1629, zes jaar na huw huwelijk, met potentiële erfgenamen overeen dat zijn vrouw 1800 gulden zou krijgen en hetgeen ze staande echt heeft verkregen. Ze mocht tijdens haar leven de twee bovenkamers in het huis blijven bewonen zoals ze nu bewonen. De drie kinderen bij zijn huidige vrouw verkrijgen samen met de moeder vooruit ieder hoofd voor hoofd 800 caroliegulden, samen 3200 caroliegulden. Mochten alle kinderen uit het laatste huwelijk overlijden zonder kinderen na te laten dan gaat hun erfdeel naar hun halfzusters en halfbroers.

Hermannus Reneman, de vader van Johannes Reneman

Waarschijnlijk is Hermannus Karstens Reneman⁵ de vader van Johannes Reneman. Deze Hermannus Reneman wordt in 1563 pastoor in Westeremden en trouwt voor 1568 met Roelofje Harmens. Zij hadden vermoedelijk vier kinderen, Hindricus, Johannes, Bartolt en Cornelis, van wie de eerste twee wel zeker zijn, gezien de volgende tekst uit 1601 in het Groninger Archief: *'In sachen Henrici Reneman wegen sines broeders des munsterschrijvers Johan Reneman voldat van seckeren aszignatie penningen van Peters Berents up den Ham versoeckende ...'*⁶

Zegel van Harmannus Reneman, gedateerd 21 oktober 1574.

Op 19 augustus 1567 schrijft hij aan Johan van Ewsum dat commissarissen uit Munster zijn aangekomen om de rechtzinnigheid van de pastoors te onderzoeken.

Hermannus zou, tussen 1580 en 1594, geweerd zijn uit de stad Groningen die na het verraad van Rennenberg katholiek was. Op 28 januari 1584 duikt hij op te Emden. Dit staat enigszins op gespannen voet met het feit dat hij een aanhanger zou zijn gebleven van de *'grouwelicken papistischen affgoedischen leer.'* (zie hieronder).

In 1581 was Hermannus afgevaardigde naar Wigbold van Ewsum met instructie van de te Emden aanwezige gedeputeerde der Ommelanden. Jonker Wigbold van Ewsum was heer van Nienoord en Vredewold en sneuvelde op 31 januari 1584 bij de vesting Oterdum. Hij was een onverzoenlijke vijand van de stad Groningen. Aanvankelijk vriend van Renneberg, maar na diens 'verraad' niet meer. 'Wigbolt heeft goed en bloed voor de zaak van den opstand veil gehad'. (Nieuw Nederlands Biografisch Woordenboek, deel 1).

Op 5 september 1590 worden enkele raadsheren naar het logement gestuurd waar de pastoor van Westeremden, Hermannus Reneman, verbleven had. De geestelijke die goede contacten onderhield in Westerlauwers Friesland was op bevel van Verdugo gearresteerd en op de Boteringepoort gevangengezet.

⁵ Mogelijk had Hermannus een broer, Karst, geboren rond 1570 en overleden op 11 november 1622 in Leeuwarden, getrouwd met Ancke Wilhelmus. Hij wordt bij het overlijden van zijn vrouw een oom van Johannes Hermannus genoemd.

⁶ GrA HJK 840 folio 7 d.d. 30-1-1601

Francisco Verdugo (Talavera de la Reina, 1536 - Luxemburgstad, 22 september 1595) was van 1581 tot 1594 de laatste Spaanse stadhouder in de gewesten Friesland, Groningen, Drenthe, Lingen en Overijssel.

Hij had brieven van graaf Willem Lodewijk overgebracht. Verdugo had hem op 7 mei van dat jaar nog gewaarschuwd om geen politieke misstappen te begaan. Op die dag was de stadssyndicus samen met Reneman naar Verdugo gegaan om voor de pastoor een sauvegarde van de vijand te verwerven ten behoeve van het Heiligen Geest gasthuis in de stad. Hiervoor moest hij naar Leeuwarden en had hij een paspoort nodig van de stadhouder. Verdugo drukte hem op het hart dat zijn reis naar de vijand niet mocht leiden tot nadeel van Gods eer, de dienst van de koning of de welvaart van de stad. Reneman was gehouden het vertrouwen dat hij bij de vijand genoot te gebruiken voor die drie doeleinden. Anders zou Verdugo niet aarzelen om tegen hem op te treden. Reneman had geantwoord aan de stadhouder dat op zijn gedrag niets zou zijn aan te merken.

Op 5 september 1590 meldde de stadssyndicus in de raad echter dat graaf Willem Lodewijk het een en ander van plan was tegen de stad Groningen en dat hij aan de pastoor van Westeremden gefabriceerde brieven had meegegeven die bedoeld waren om de eenheid binnen de stad te verstoren. Omdat Reneman een Ommelander was en de Raad van Groningen geen zeggenschap over hem had moest de syndicus het melden aan luitenant en hoofdmannen of dat college voorleggen om een arrestatiebevel uit te vaardigen. De voorzitter van dat college, luitenant stadhouder dr. Johan de Gouda wees er echter op dat het onmogelijk was een geestelijke te arresteren zonder verlof van de kerkelijke overheid. Dit werd gemeld bij Verdugo die antwoordde dat hij deze inbreuk op de juridische subtiliteiten op zijn geweten nam en dat ook de luitenant [Johan de Gouda] maar een helft van deze gewetenslast moest dragen. Ze zouden de zonde dan samen wel gaan biechten. Hij moest eerst maar worden vastgezet en daarna zouden ze wel overleggen met vicaris generaal Nijlen. Het formele bevel om Reneman te arresteren werd gegeven en de raadsheren gingen naar het logement van de pastoor om te kijken of zich daar verdachte papieren bevonden. Reneman bleek later echter geen aanhanger van de reformatie te zijn want na de reductie (in 1594) weigerde hij over te gaan tot de Reformatie en bleef hij een aanhanger van de *'grouwelicken papistischen affgoedischen leer.'*

In 1598 verkoopt Herman Karstensz land bij Suameer aan Egbert Karstensz (zijn broer?). Op 30 augustus 1600 ontvangt Hermannus Reneman, pastor te Westeremden, 100 Embder guldens voor zijn zending naar Friesland ter bekoming van sauvegarde.

In 1602, dus pas acht jaar na de Reductie, kwam er in Westeremden een eerste predikant van een hervormde gemeente. Een jaar later wilden de stadhouder en de hoofdmannen zes akkers land uit de nalatenschap van Hermannus, gelegen onder de klokkenslag van Slochteren, verkopen.

Voor hij met Sara in het huwelijk trad was hij getrouwd met Wytzia Hiddes Metsema, dochter van Hidde Metsema uit Hempens, met wie hij vijf kinderen kreeg.

Kinderen uit het eerste huwelijk van Johannes Reneman met Wytzia Hiddes Metsema

Susanna Reneman, geboren rond 1598, overleden op 2 augustus 1660, trouwde op 4 april 1624 in Groningen met Albert Hendricks Munninckhof, luitenant van het burgerregiment en brouwer. Bij haar huwelijk was Susanna zelf afwezig en daarom trad haar zwager Hendrik Muntinck (de man van haar zuster Hester) voor haar op. Hun dochter Wytzia/Witia Munninck trouwde op 26 juni 1649 in Groningen met mr. Johan van Swinderen, geboren op 27 januari 1627, overleden op 24 maart 1670 in Groningen, zoon van Jacob van Swinderen en Francijntje Benninck. Hij was o.a. raadfiscaal van het college der schipperen van de Aduarder zijlen en gezworene van Groningen.

Wytzia en Johan kregen Francina, Susanna (beiden geboren in de Ebbingestraat), Francina (getrouwd met Sicco Sibenius), Jacob (geboren in de Ebbingestraat), Albert Hindrik (getrouwd met Alegonda Wichers) en Jacob (geboren op de Brede markt).

Een zoon van monstercommissaris Albert en Alegonda, Wicher van Swinderen, kreeg o.a. Albert Hindrik van Swinderen, die in 1755 trouwde met Johanna de Marees, die in 1763 haar voorvaderlijke bezitting Allersma te Ezinge erfde. Uit dit huwelijk werd geboren Reneke de Marees van Swinderen van Allersma. Daar Reneke's oudste zoon, Reneke de Marees van Swinderen van Allersma, reeds was gestorven, vererfde Allersma op de zoon van laatstgenoemde, Reneke Meinard Adriaan de Marees van Swinderen van Allersma.

Johan trouwde (2) op 27 juni 1663 in Groningen met Henrica van Swinderen, met wie hij de dochters Wytzia en Agneta kreeg, geboren op de Brede markt in Groningen en zoon Jacob.⁷

Grafsteen van Wytzia en Johan in de Martinikerk in Groningen.

Helena Reneman, geboren rond 1602 trouwde op 22 september 1633 met dr. Gerhardus Swarte, geboren op 28 februari 1603 in Lingen, overleden op 24 maart 1665 in Groningen, zoon van Jacobus Swarte en Anna Cloppenborg. Hij was raadsheer en een aantal jaren burgemeester van Groningen (1655, 1656, 1659, 1660?, 1663 en 1664). Ook was hij curator van de Academie en directeur van de WIC.

⁷ Zie voor nazaten: <https://www.arendarends.nl/Eelde%20Genealogie/Eelde/Van%20Swinderen.htm>

Helena en Gerhardus kopen op 25 augustus 1655 voor 2000 caroliegulden het vader- en bestevaderlijke sterfhuis of behuizing staande in de Heerestraat, tegenwoordig door doctor Groothuijs bewoond, met de kamers en het hof gelegen bij de Drie Molens (=Driemolendrift) waarvan de jaarlijkse pacht tot laste komt van de koper met nog het graf en de grafsteen in de A-Kerk waaronder de verstorven ouders rusten alles zoals de zalige commissaris heeft gebruikt.

Hun dochter Wytske Swarte, geboren aan de Brede (Grote) Markt in Groningen trouwt met Meinard Lo(h)man, van beroep meester en erfrichter va Neuenhaus. Nazaten van hem waren leden van de familie de Savornin Lohman (zie kader).⁸

Helena Reneman

Gerhard Swarte

Hester Reneman trouwde in 1611 (toestemming voor het huwelijk op 14 december 1611) in Groningen met Hendrik Muntinck/Munting, geboren in 1583 in de voorlaatste nacht voor Pinksteren in Groningen en zoon van de in Emden opgeleide goudsmit Jurgen (Jurrien/George) Muntinck en Margaretha Roelevink. Zij kregen veertien kinderen, acht dochters en zes zonen. Tien van hen stierven op jonge leeftijd aan cholera, pest, pokken of mazelen. Slechts een zoon, zijn opvolger, en drie dochters bereikten een volwassen leeftijd.

In 1596 werd "een vergulde kelck mit het platteel" (zeer waarschijnlijk een oude miskelk) naar de goudsmit Jurrien Muntinck gebracht, die de opdracht kreeg "om daer van thoe maecken een beecker tot deenste het nachtmaell". Deze nog bestaande avondmaalsbeker is een van de oudste in de provincie Groningen. Op de onderzijde van de beker staat in het Latijn: 'De kerk van Warffum is voor het eerst

⁸ <https://bit.ly/3cMaDRV>

gereformeerd ten tijde van Wibrand Georgi in het jaar 1595'. Zo werd katholiek zilver omgesmolten tot protestants zilver.⁹

Hendrik werd reeds vroeg naar Middelburg gezonden, om zich daar in de farmacie te bekwamen. Hij bleef daar vijf jaar en deed er veel ervaring op in de schei- en kruidkunde. In 1604 vertrok hij, ter vermeerdering van zijn kennis, naar Engeland, maakte aldaar kennis met Matthias Lobelius, 's konings botanicus, en liet zich ook door andere mannen van het vak voorlichten.

Hij was van 1601-1608 gildrechtsheer, van 1609-1610 raadsheer en vanaf 1612 lijfarts van de prins van Gonzaga, hertog van Mantua, Montferrat, Rethel en Nevers en prins van Arches. In 1637 was hij apotheker¹⁰ op de Grote Markt in Groningen. Hij zou in 1654, op zeventigjarige leeftijd, nog hoogleraar botanie zijn geworden, maar dat lijkt in strijd met een publicatie geheten *Instructie voor Dr. Hendrik Muntinck, hoogleeraar in de botanie. November 1642*.¹¹

Hendrik kocht voor 500 gulden een lapje grond en begon daar in 1626 een kruidentuin, het begin van was de Groningse Hortus Botanicus zou worden, die tot 1966 tussen de Grote Rozenstraat en de Grote Kruisstraat lag. Hier kweekte hij wel 166 verschillende soorten tulpen.

In 1642 klopte hij bij de universiteit aan voor een subsidie voor het onderhoud van zijn *hoff van allerhande vremde plantagien ende cruiden*. Hij kreeg jaarlijks vierhonderd gulden en werd daarmee de provinciaal botanicus. Na zijn dood werd zijn werk door een zoon en later zijn kleinzoon voortgezet.¹²

Hij stierf op 20 maart 1658. De lijkrede werd uitgesproken door professor Joachim Borgesius.¹³

Janneke Reneman, overleden voor 10 januari 1629, was getrouwd met Adriaan Muntinck, broer van Hendrik.

Judith (Juditijn) Reneman trouwde op 1 oktober 1626 in Groningen met Johan Willema, overleden voor 25 augustus 1655. Uit dit huwelijk in ieder geval Aeltien Willema.

⁹ <https://frieschdagblad.nl/samenleving/Protestants-zilver-in-Friese-kerken-26794626.html>

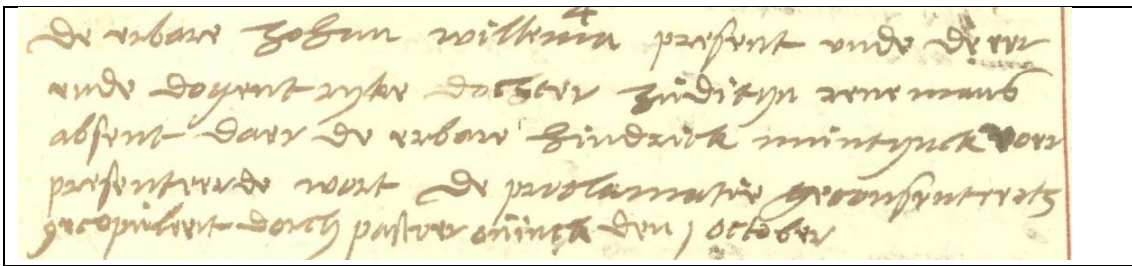
¹⁰ Uit de periode 1630-1635 dateert een brief van de stad Groningen over een zaak van een dr. Roberts en apotheker Munting tegen Johannes Maier uit Bremen.

¹¹ Feith, H.O. Register archief van Groningen.

https://archive.org/stream/registervanheta03feitgoog/registervanheta03feitgoog_djvu.txt

¹² <https://www.oogtv.nl/uitzending-gemist/tv/henricus-munting-en-de-groningse-hortus-hortus-botanicus-benos-stad-35-15-9-1999/>

¹³ Jonckbloet, W.J. A. (1864). *Gedenboek der Hoogeschool te Groningen, ter gelegenheid van haar vijfde halve eeuwfeest*. Groningen: J.B. Wolters.

De verborre zegen wilken pastert ende die ver
ende dooynt zyke dooser zindityn zere man
abfent- Daar de verborre zinditick mintyuck over
parfentende nouw de parolammanie groenpantrets
geopindert- doorh pastore oningh den, october

Nazaten van Helena Reneman en Gerhardus Swarte

De bekende familie De Savornin Lohman stamt af van Helena en Gerhardus.

Wytzia Swarte Helena Reneman

Wytzia Swarte Helena Reneman, dochter van Helena en Gerhardus, geboren in 1641 in Groningen trouwde in 1663 met Meinhard Lohman geboren op 19 november 1639 in Lage (Duitsland), overleden op 13 oktober 1689 in Groningen, zoon van Johan Meinhards Lohman en Gesien Kestrigh (die allebei begraven zijn in de kerk van Neuenhaus). Meinhard's vader was koopman in laken, hout en Bentheimer zandsteen. Ook was hij rentmeester van de Van Raesfelts op kasteel Twickel, rentmeester van de graaf van Bentheim, richter en burgemeester van Neuenhaus.

Meinhard was in Groningen betaalmeester en gezworene en bewoonde een huis in de Herestraat. Overgrootmoeder van Meinhard (van moederskant) was Adelheid van Bentheim, getrouwd met Caspar van Lutteren, burgemeester van Nordhorn.

Uit dit huwelijk:

Hindrik Lohman

Hindrik Lohman, gedoopt op 3 december in 1673 in Groningen (door dominee Keuchenius), overleden op 12 september 1702 in Nijmegen. Hij trouwde op 25 maart 1694 te Haren met Elisabetha (Elsa) Tammen, gedoopt op 21 september 1671, overleden op 28 april 1749. Zij gaan wonen in een huis aan de Vischmarkt te Groningen dat Elsa van haar vader had geerfd (nr. 52). Dit huis is tot 1847 in familie bezit geweest.

Hindrik werd op 16 januari 1690 als student ingeschreven in Groningen. Na zijn studie trad hij in krijgsdienst, eerst vaandrig in de compagnie van baron van Inn und Kniphausen. Op 5 september 1696 verving hij die als kapitein.¹⁴

¹⁴ <http://www.bosch-haak.nl/hl-historie.htm>

Hindrik Lohman en de Vischmarkt in Groningen met zicht op de A-Kerk (ongedateerd).

Zilveren zegel van Hindrik Lohman.

Elsa Tammen:

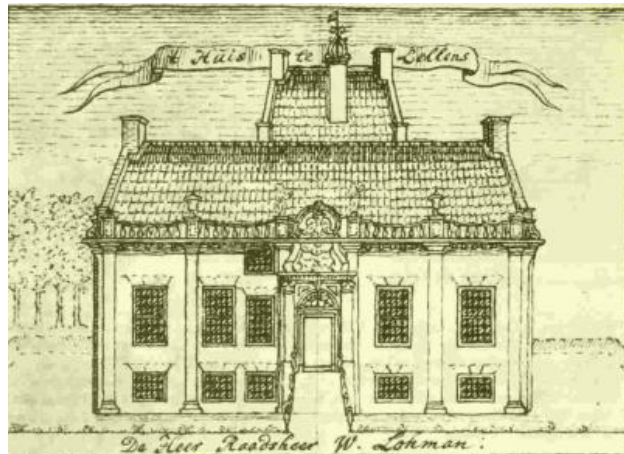
“Anno 1702 den 5 april is mijn lieve man met het regiment van hier gegaen naar Deventer en van daar na Nimwegen en is op den 28 augustus door een droeve ziekte het bedde blijven houden, de tijd van veertien dagen en is des nachts tussen maandag en dinsdag zijnde den Heere gerust, en des Donderdags an des s’ avonds tot Nimwegen in de grote Kercke in de kelder tot zijn eeuwge rustplaats gebracht”.

Uit dit huwelijk:

Meyndert Lohman

Meyndert Lohman, geboren op 20 september 1697 in Groningen, overleden op 18 februari 1765 in Groningen. Hij trouwde in 1723 te Groningen met Henrica Adriana Keiser/Keysers (1695-1774), dochter van mr. Johan Herman Keiser en Maria Warmolts.

Uit hem stamt de tak de Savornin Lohman, gecommitteerde voor de Staten-Generaal. Hij erft van Gerhardina Lohman, een zuster van zijn vader en weduwe van Onno Berent Gruys, het Huis te Lellens, een borg uit de 16e eeuw en wordt hierdoor in 1744 heer van Lellens.

Meyndert Lohman en het huis te Lellens (tekening van Theodorus Beckeringh).

Uit dit huwelijk:

Wytzius Hindrik Lohman

Wytzius Hindrik Lohman, geboren op 3 september 1734 te Groningen, overleden op 13 september 1810 in Groningen. Hij trouwde op 7 juli 1766 in Groningen met Anna Adriana de Savornin, Vrouwe van Zonnemaire, geboren op 27 oktober 1744 op Tholen, overleden op 17 juli 1788 in Groningen, dochter van Maurits Adriaan de Savornin en Quirina Jacoba van Persijn. Hij was burgemeester van Groningen in 1788, gecommitteerde van de Staten-Generaal en lid van de Raad van State.

Uit dit huwelijk:

Maurits Adriaan de Savornin Lohman

Jonkheer Maurits Adriaan de Savornin Lohman, geboren op 14 september 1770 in Groningen, overleden op 30 november 1833 in Groningen. Hij trouwde op 2 september 1800 in Zuidlaren met gravin Frederike Louise Wilhelmina v. Heiden-Reinestein, geboren op 12 maart 1774 in Huize het Laarwoud te Zuidlaren, overleden op 9 juli 1848 in Groningen, dochter van graaf Sigismund Pieter Alexander van Heiden en barones Maria Frederica van Reede.

Hij was o.a. vrederechter in Groningen, lid van de provinciale rekenkamer, lid van provinciale staten, gedeputeerde en burgemeester van Groningen. Als gevolg van het uitsterven van de mannelijke lijn kreeg Maurits als oudste zoon ook de naam 'De Savornin' en werd op 27 december 1817 bij Koninklijk Besluit verheven in de adelstand als jonkheer.

Maurits Adriaan de Savornin Lohman.

Uit dit huwelijk:

Wytzius (Witius) Hendrik de Savornin Lohman

Wytzius (Witius) Hendrik de Savornin Lohman, geboren op 21 november 1801 in Groningen. Hij trouwde op 13 oktober 1829 in Groningen met jonkvrouwe Françoise Isabelle Henriëtte de Ranitz, geboren op 19 maart 1802 in Groningen, overleden op 1 oktober 1859 in Groningen, dochter van Sebastiaan Mattheus Sigismund de Ranitz en Edzardina Johanna Tjassens.

Wytzius (Witius) Hendrik de Savornin Lohman en Françoise Isabelle Henriëtte de Ranitz.

Uit dit huwelijk o.a.:

Alexander Frederik de Savornin Lohman

Alexander Frederik de Savornin Lohman geboren op 29 mei 1837 in Groningen, overleden op 11 juni 1924 in Den Haag. Hij trouwde op 27 maart 1863 met Johanna Catharina Ermerins, geboren op 29 oktober 1839 in Middelburg, overleden op 29 november 1906 in

Den Haag, dochter van François Zacharias Ermerins (hoogleraar geneeskunde) en Barta Anthonia van der Feen. Hij was o.a. minister van Binnenlandse Zaken.

Alexander Frederik de Savornin Lohman, Johanna Catharina Ermerins en haar vader, François Zacharias Ermerins.

Zijn broer **Maurits Adriaan**, geboren op 9 januari 1832 in Groningen, overleden op 12 juli 1899 in Den Haag was getrouwd, op 30 maart 1860 in Groningen, met Florentina Johanna Alberda van Ekenstein, geboren op 12 april 1834 in Groningen, overleden op 5 november 1889 in Paramaribo. Maurits was gouverneur van Suriname.

Johannes was van ongeveer 1594 tot 16 mei 1640 rentmeester en ontvanger van de Ommelanden.

Op 24 december 1635 krijgt hij opdracht 450 daler uit te keren voor de Ommelander armen, uit de gelden voor de overdrachten van de schrijverschappen. In nagenoeg dezelfde periode was hij ook monstercommissaris of monsterschrijver (Hij legde op 28 maart 1610 als zodanig de eed van trouw af). Tot 1795 waren in het leger van de Republiek der Verenigde Nederlanden de compagnieën financieel afhankelijk van de commandant (kapitein of ritmeester). De betaling van de soldijen en traktementen behoorde tot zijn verantwoordelijkheid. De overheid die de soldij- en traktementsgelden verstrekke, oefende toezicht uit. Aanvankelijk was dat het werk van monstercommissarissen. Hij was ook verantwoordelijk voor de monsterring van het krijgsvolk. Soldaten of scheepsvolk inspecteren, nagaan of alle manschappen in behoorlijke orde aanwezig zijn, en ze daarbij in welke vorm ook aan hun plicht herinneren.

Over Reneman als monstercommissaris weten we het een en ander uit allerlei documenten. Soms blijft het echter gissen naar de betekenis of de achtergronden. Zo krijgt hij op 2 juni 1602 toestemming om naar Leeuwarden te reizen en zich aldaar acht dagen op te houden "*ende sijne affaire te verrichten*". Waarvoor hij naar Leeuwarden moest wordt echter niet duidelijk. Gedurende zijn tijd als monstercommissaris komt hij een aantal keren in de problemen, maar blijkbaar zit dat zijn werk niet in de weg. Op 18 november 1596 bijvoorbeeld schrijft hij aan zijn zuster Atke een brief vanuit de gevangenis op de Boteringepoort (wat nu de Oude Boteringestraat is). Op 12 januari 1608 wordt uitspraak gedaan in een geschil tussen Jonkheer Luloff Starckenborgh en Johannes Reneman.

In een brief uit 1611 van de secretaris der ommelanden aan den heer van Nienoord, drost te Coevorden, wordt gewag gemaakt van de arrestatie van de rentmeester Jan Reneman door de regering van Groningen. Op 19 januari 1622 wordt hij 'gecondemneerd' tot een boete van twaalf gulden wegens het niet opvolgen van de bevelen van Gedeputeerde Staten inzake monsteringen. Op 1 mei 1644 krijgt hij van Gedeputeerden opdracht aan Gerhardus Besten, dominee te Delfzijl, toe te staan een deur toe te metselen, iets waar Johannes het blijkbaar niet mee eens was.

Documenten geven ook een beeld van zijn werk als commissaris. Zo wordt hij op 15 juli 1600 aangesteld tot controleur van het logies en de logiesgelden voor aankomende en vertrekkende soldaten. Geregeld moet hij ook een, al dan niet strenge, monstering houden van troepen. Op 31 augustus 1621 bijvoorbeeld van de compagnie van de kapitein Holst te Bourtange en op 11 december 1624, met de meeste spoed, van de garnizoenen te Doesburg, Emmerik, Rheese en de schans voor Rheese. Op 21 juni 1627 monstert hij de garnizoenen in Bourtange en Winschoten, op 16 februari 1628 de troepen in het Oldambt en Westerwolde, op 26 maart 1630 de troepen in Emden en op 19 december 1637 de compagnie van de kapitein Eisso Sigers.

Maar hij moet blijkbaar ook allerlei zaken regelen. Op 27 januari 1624 krijgt hij opdracht om in het Oldambt logies te bestellen voor 20 Compagnieën te voet en 15 te paard met het doel om door dit machtsvertoon de vijand van een mogelijk voorgenomen invasie af te schrikken. Op 13 september 1626 krijgt hij als ontvanger-generaal 8.000 keizers guldens voor de betaling van de "*services ofte logijsgelden*". Op 20 mei 1628 wordt hem meegedeeld een verzochte executie op twee personen toe te staan en wordt hem tegelijk een maand verlof verleend naar Den Briel, waar zijn (tweede) vrouw vandaan komt.

Johannes was ook lid van het kremersgilde in Groningen en in 1646 wordt hij vermeld als redger, een bestuurder in de provincie Groningen die optrad als plattelandsrechter en notaris.

Susanna Reneman

Johannes en Sara hadden in 1629 drie¹⁵ kinderen, onder wie Susanna. Zij werd geboren rond 1625 en trouwde (1) met Robertus Roebers, zoon van smid Robert Jansen en Catharina Jans. Het huis van Robert en zijn vrouw, gelegen in de Herestraat in Groningen, werd op 7 september 1648 door hun erfgenamen Christina Robers, weduwe van Bouwe Tiddens, dr. Robert Robers, Pieter Robers en Stientje Robers, gehuwd met Hindrick Leffers, verkocht aan hun broeder Jan Robers, gehuwd met Grietjen Roeleffs.¹⁶

Robertus was eerder, rond 1617, getrouwd met Hadewij van Egmunt (overleden in ongeveer 1644). Uit dat huwelijk had hij een zoon Derck. Voor deze zoon werd op 31 oktober 1643 een contract opgemaakt tussen de voogden van Derck (Otto Engelberts en Johan Roberts) en zijn vader waarin staat dat hij door Robert Roberts eerlijk zal worden onderhouden, en dat hij zijn studie zal laten

¹⁵ Dit kan worden opgemaakt uit een akte van 10 januari 1629, GAG, R.A. III x 9 fol. 60.

¹⁶ GAG, R.A. III x 28, f. 322

continueren, alles op zijn eigen kosten. Roberts stelde daarvoor 4000 carolieguldens ineens ter beschikking, mits de zoon daarnaast zal genieten een diamanten ring.¹⁷

Susanna trouwde (2) op 7 oktober 1654 in Groningen met monstercommissaris Bernhard Groothuis.

Robertus Roebers was doctor in beide rechten en in de periode 1632-1645 advocaat-fiscaal van de stad Groningen en in de periode 1645-1652 de stadssyndicus, oftewel secretaris-rentmeester van Groningen, als vervanger van Bernard Alting die wegens ergerlijk gedrag was afgezet. Hij was gecommitteerde voor Groningen in 1645 bij het overbrengen van admiraliteit van Dokkum naar Harlingen. De Friese Admiraliteit was een van de Admiraliteiten ten tijde van de Republiek der Zeven Verenigde Nederlanden. Zij waren verantwoordelijk voor het uitrusten en bemannen van schepen. De Friese Admiraliteit werd opgericht op 6 maart 1596 en ontbonden in 1795, toen de Franse tijd in Nederland aanbrak. In 1647 vervulde Roebers een gezantschap naar de stad Kampen.

In 1647 vervulde hij een gezantschap naaar de stad Kampen.

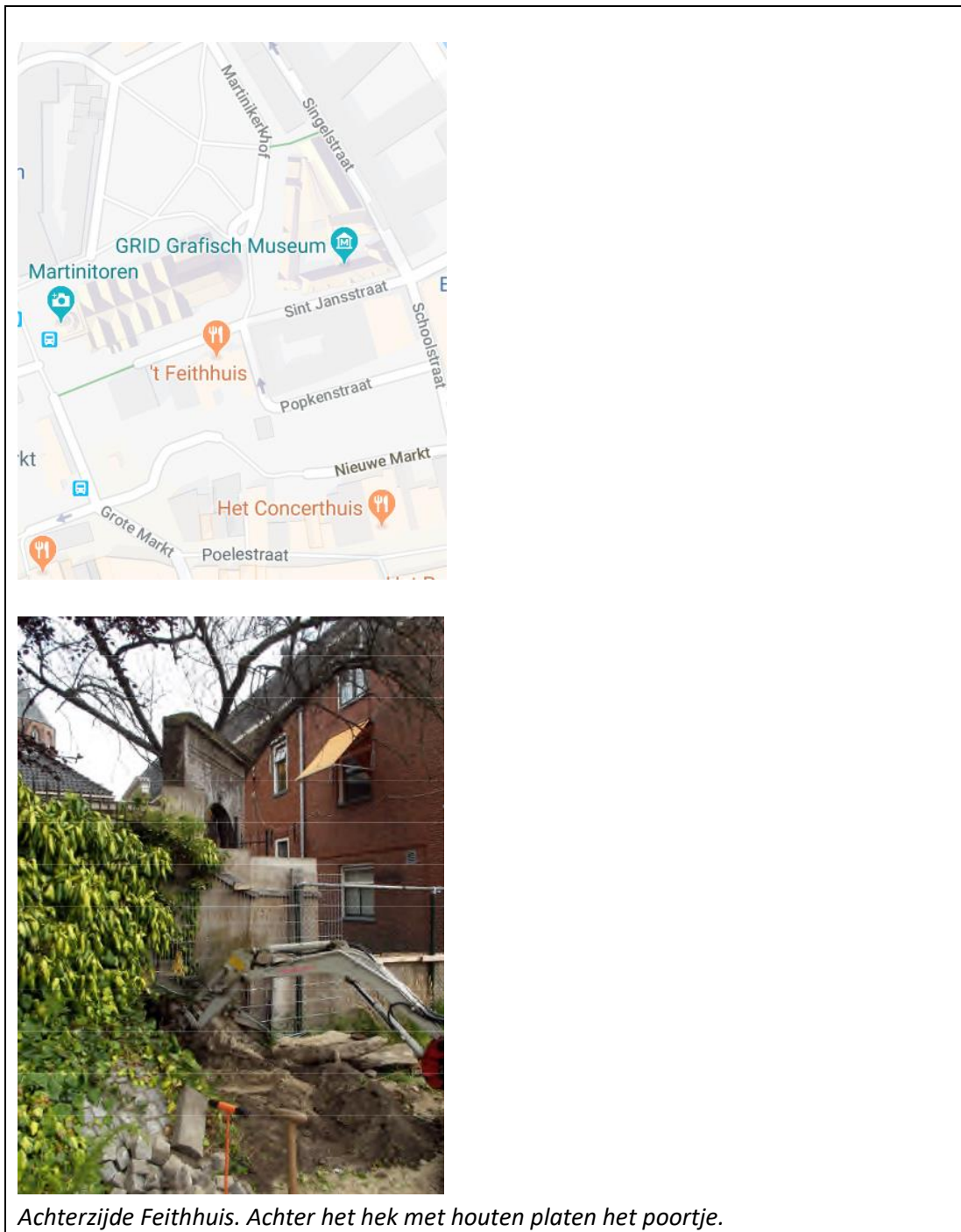
Op 14 februari 1632 koopt hij voor 3025 gulden een predikantenbehuizing ten zuiden van het Martinikerkhof, *"tegenw. bewoond door wed. wijlen pastoer Bernardus ende Roeleffien Tamminga. Met een goede put en een regenwaterbak. Met de camer daarachter, met een mandeelige muyr tusschen 't hooffien en professor Gomarus hoff; Popkenstr. ten oosten, de straet vande kercke ten noorden, professor Gomarus poorte en hoff ten zuiden en de woning van voors. professor ten westen"*.¹⁸

Gomaruspoot

Het achterterrein van het Feithuis is afgeschermd door een muur. In deze muur is een poort aanwezig die dateert uit 1642. Deze Gomaruspoot is in 1976 op deze locatie herbouwd omdat zijn oude locatie, iets verderop in de hoek van de Popkenstraat, nodig was voor een herinrichting. Hierbij is alleen het natuursteen hergebruikt.

¹⁷ GAG, R.A. III x 23

¹⁸ GAG, R.A. III, I 6, f. 228. Zie ook Bolt, M. (1921). De weemen van de St. Maartenskerk en van de St. Walburg te Groningen, in *Groningse Volksalmanak 1921, 14-40*, p. 20

Susanna krijgt met Robertus acht kinderen:

1. Hadewije Roebers, geboren op het Martinikerkhof in Groningen en gedoopt op 12 januari 1644 in de Der Aa-kerk in Groningen.¹⁹
2. **Sara Roebers**, geboren op het Martinikerkhof in Groningen en gedoopt op 18 mei 1645 in de Martinikerk in Groningen.

¹⁹ Der Aa-kerk, oorspronkelijk Kerk van Onze Lieve Vrouwe ter Aa genaamd, is een kerkgebouw in het centrum van de stad Groningen.

3. Catharina Roebers, geboren op het Martinierkhof in Groningen en gedoopt op 2 oktober 1646 in de Der Aa-kerk in Groningen.
4. Roebert Roebers, gedoopt op 31 oktober 1647 in Groningen.
5. Jan Roebers, gedoopt op 1 april 1649 in Groningen.
6. Robertus Roebers, gedoopt op 29 augustus 1650 in Groningen.
7. Catharina Roebers, gedoopt op 27 augustus 1651 in Groningen.
8. Catharina Roebers, gedoopt op 4 november 1652 in Groningen.

Toen Susanna met Bernhard Groothuis trouwde waren nog vier kinderen uit haar huwelijk met Robertus in leven.

Susanna krijgt met Bernhard Groothuis nog zes kinderen:

1. Margretha Groothuis, gedoopt op 20 maart 1655 in Groningen.
2. Rudolph Henric Groothuis, geboren in 1656. Getrouwd met Elisabeth van Klenck. In ieder geval drie kinderen.
3. Jacob Groothuis, geboren in 1657.
4. Susanna Groothuis, geboren in Schoolholm in Groningen, gedoopt op 12 mei 1659.
5. Bernhard Groothuis, geboren in de Ebbingestraat, gedoopt op 23 september 1660 in Groningen.
6. Gerhard Groothuis, geboren in de Pelsterstraat, gedoopt op 15 februari 1663 in de Der Aa-kerk in Groningen.

Sara Roebers

Sara Roebers is het tweede kind uit het huwelijk van Susanna en Robertus Roebers. Zij werd gedoopt op 18 mei 1645 en trouwde op 16 juni 1673 met dominee Petrus Mees (zie het artikel over Eetyen Brongersma en Daniel Mees).